

Spis treści

Położnictwo

1. Ciąża o przebiegu prawidłowym	3
1.1. Zapłodnienie – <i>Leszek Pawelczyk, Monika Serdyńska-Szuster</i> ...	3
1.1.1. Przygotowanie komórki jajowej do zapłodnienia	3
1.1.2. Przygotowanie plemników do zapłodnienia	4
1.1.3. Fuzja gamet	4
1.1.4. Następstwa zapłodnienia	4
1.2. Rozpoznanie ciąży i ustalenie terminu porodu – <i>Mateusz Madejczyk</i>	5
1.2.1. Rozpoznanie ciąży w I trymestrze	6
1.2.2. Rozpoznanie ciąży w II trymestrze	6
1.2.3. Ustalenie terminu porodu	7
1.3. Popłód – <i>Piotr Oszukowski</i>	7
1.3.1. Łożysko	8
1.3.2. Pępowina	8
1.3.3. Zaburzenia rozwojowe płodu	9
1.4. Zmiany ustrojowe w przebiegu ciąży – <i>Joanna Kempiak</i>	10
1.4.1. Układ krążenia	10
1.4.2. Układ oddechowy	11
1.4.3. Układ pokarmowy	12
1.4.4. Układ kostny	13
1.4.5. Układ moczowy	13
1.4.6. Gruczoły wydzielania wewnętrznego	14
1.4.7. Zmiany w metabolizmie	14
1.5. Odżywianie kobiety ciężarnej – <i>Mariola Ropacka-Lesiak</i>	15
1.5.1. Tłuszcze	16
1.5.2. Białka	16
1.5.3. Węglowodany	17
1.5.4. Witaminy	18
1.5.5. Suplementacja żywienia w ciąży	20

1.6. Organizacja opieki nad kobietą w ciąży	
– Grzegorz H. Bręborowicz	22
1.7. Badanie położnicze – Mariola Ropacka-Lesiak	24
2. Ciąża o przebiegu nieprawidłowym	25
2.1. Poronienie – Grzegorz H. Bręborowicz	25
2.2. Ciąża ektopowa – Grzegorz H. Bręborowicz	26
2.3. Niepowsiągliwe wymioty ciężarnych – Beata Kubiaczyk-Paluch	28
2.4. Konflikt serologiczny – Mirosław Wielgoś	31
2.5. Krwotoki w II i III trymestrze ciąży – Grzegorz H. Bręborowicz	34
2.5.1. Przedwczesne oddzielenie się łożyska	34
2.5.2. Łożysko przodujące	35
2.6. Ciąża wielopłodowa – Witold Malinowski	36
2.6.1. Powstawanie ciąży wielopłodowej	36
2.6.2. Epidemiologia	37
2.6.3. Popłody ciąży bliźniaczych	38
2.6.4. Rozpoznanie ciąży wielopłodowej	40
2.6.5. Powikłania w przebiegu ciąży wielopłodowej	41
2.6.6. Wady rozwojowe i anomalie chromosomalne	47
2.6.7. Nadzór nad ciążą wielopłodową i jej prowadzenie	47
2.6.8. Poród w ciąży wielopłodowej	48
2.7. Ciąża obumarła – Grzegorz H. Bręborowicz	50
2.8. Koagulopatie położnicze – Sławomir Sobieszczyk	51
2.8.1. Układ hemostazy w przebiegu ciąży prawidłowej	51
2.8.2. Zaburzenia krzepnięcia krwi	52
2.8.3. Małopłytkowość	55
2.8.4. Ciężkie, nabyte koagulopatie położnicze	58
2.8.5. Żylna choroba zakrzepowo-zatorowa u kobiet w ciąży	62
2.9. Zaburzenia wzrastania płodu – Grzegorz H. Bręborowicz	65
2.9.1. Hipotrofia	66
2.9.2. Hipertrofia (makrosomia)	67
2.10. Ciążowa choroba trofoblastyczna – Grzegorz H. Bręborowicz	68
2.11. Niewydolność cieśniowo-szyjkowa – Grzegorz H. Bręborowicz	70

2.12. Przedwczesne pęknięcie błon płodowych	
– Grzegorz H. Bręborowicz	72

3. Choroby współistniejące z ciążą 75

3.1. Nadciśnienie tętnicze – Jan Oleszczuk, Bożena Leszczyńska-Gorzelał, Elżbieta Poniedziałek-Czajkowska	75
3.1.1. Definicje i klasyfikacja nadciśnienia w ciąży	75
3.1.2. Stan przedrzucawkowy	76
3.1.3. Przełom nadciśnieniowy (kryza nadciśnieniowa)	78
3.1.4. Rzucawka	79
3.1.5. Nadciśnienie przewlekłe	79
3.1.6. Nałożony stan przedrzucawkowy na przewlekłe nadciśnienie tętnicze	80
3.2. Choroby wątroby – Krzysztof Czajkowski	81
3.2.1. Cholestaza	81
3.2.2. Zespół HELLP	82
3.2.3. Ostre żółciowe stłuszczenie wątroby	83
3.2.4. WZW typu B	84
3.2.5. Kamica pęcherzyka żółciowego	85
3.3. Choroby układu moczowego – Mateusz Madejczyk	85
3.3.1. Przewlekła niewydolność nerek	85
3.3.2. Ostra niewydolność nerek	87
3.3.3. Kamica nerkowa	87
3.3.4. Zakażenie dróg moczowych	88
3.4. Choroby układu sercowo-naczyniowego – Sławomir Sobieszczyk	90
3.4.1. Symptomatologia chorób serca w ciąży	91
3.4.2. Diagnostyka kardiologiczna w okresie ciąży	91
3.4.3. Ocena ryzyka niekorzystnych zdarzeń sercowo-naczyniowych w okresie ciąży	92
3.4.4. Schemat opieki nad ciężarną z chorobą serca	92
3.4.5. Zaburzenia rytmu serca	92
3.4.6. Zaburzenia przewodzenia przedsionkowo-komorowego	94
3.4.7. Kardiomiopatie	95
3.4.8. Zawał mięśnia sercowego	96
3.4.9. Wady serca	98
3.5. Choroby układu krwiotwórczego – Sławomir Sobieszczyk	101
3.5.1. Niedokrwistości	101
3.5.2. Nowotwory układu krwiotwórczego	107
3.6. Cukrzyca – Jan Wilczyński, Katarzyna Cypryk	110

3.6.1.	Klasyfikacja cukrzycy	110
3.6.2.	Algorytm diagnostyczny cukrzycy ciążowej	111
3.6.3.	Leczenie cukrzycy	112
3.6.4.	Przygotowanie chorej na cukrzycę do ciąży	114
3.6.5.	Wpływ ciąży na przebieg cukrzycy	114
3.6.6.	Powikłania ciąży u kobiety z cukrzycą	115
3.6.7.	Wpływ cukrzycy na płód/dziecko	115
3.6.8.	Postępowanie w czasie porodu	116
3.7.	Choroby gruczołów dokrewnych – Krzysztof Drews, <i>Agnieszka Seremak-Mrozikiewicz</i>	117
3.7.1.	Choroby gruczołu tarczowego	117
3.7.2.	Choroby przysadki	121
3.7.3.	Choroby nadnerczy	123
3.8.	Choroby immunologiczne – Krzysztof Drews, <i>Agnieszka Seremak-Mrozikiewicz</i>	125
3.8.1.	Zespół antyfosfolipidowy (zespół Hughesa)	125
3.8.2.	Małopłytkowość samoistna (małopłytkowość autoimmunologiczna)	126
3.8.3.	Toczeń rumieniowaty układowy	127
3.8.4.	Twardzina uogólniona	128
3.8.5.	Reumatoidalne zapalenie stawów	129
3.8.6.	Nużliwość mięśni (miastenia)	129
3.8.7.	Pemfigoid ciężarnych (opryszczka ciężarnych)	130
3.9.	Nowotwory w czasie ciąży – Grzegorz H. Bręborowicz	131
3.9.1.	Nowotwory łagodne	131
3.9.2.	Nowotwory złośliwe	132
3.9.3.	Inne nowotwory złośliwe	134
3.9.4.	Chemioterapia w czasie ciąży	135
3.9.5.	Radioterapia w czasie ciąży	135
3.10.	Choroby układu oddechowego – Mariola Ropacka-Lesiak	135
3.10.1.	Dychawica oskrzelowa (astma)	135
3.10.2.	Zapalenie płuc	139
3.10.3.	Zespół ostrej niewydolności oddechowej u dorosłych	142
3.10.4.	Sarkoidoza	142
3.11.	Zakażenia i zarażenia w ciąży – Dorota Nowakowska, <i>Paulina Marcinek, Jan Wilczyński</i>	142
3.11.1.	Zakażenia bakteriami	143
3.11.2.	Zakażenia wirusami	147
3.11.3.	Zarażenia pierwotniakami	153
3.11.4.	Zarażenia grzybami	154

4. Poród	155
4.1. Anatomia położnicza – <i>Wiesław Markwitz, Mariola Ropacka-Lesiak</i>	155
4.1.1. Anatomia płodu	155
4.1.2. Miednica kostna	158
4.1.3. Mięśnie i więzadła miednicy mniejszej	162
4.1.4. Czynność skurczowa macicy	163
4.1.5. Rozwieranie szyjki macicy	164
4.2. Poród prawidłowy – <i>Wiesław Markwitz, Mariola Ropacka-Lesiak</i>	165
4.2.1. Czynniki zwiastujące poród	165
4.2.2. Postępowanie wstępne przy przyjęciu pacjentki na oddział porodowy	165
4.2.3. Badanie położnicze rodzącej	166
4.2.4. Przebieg porodu fizjologicznego	168
4.3. Poród nieprawidłowy – <i>Wiesław Markwitz, Mariola Ropacka-Lesiak</i>	173
4.3.1. Poród przedłużony	174
4.3.2. Nieprawidłowości drugiego okresu porodu	176
4.3.3. Niewspółmierność porodowa	177
4.3.4. Nieprawidłowe położenia płodu	179
4.3.5. Poród w nieprawidłowym ułożeniu i ustawieniu płodu ..	180
4.4. Zaburzenia czynności skurczowej mięśnia macicy – <i>Krzysztof Czajkowski</i>	186
4.4.1. Zaburzenia czynności skurczowej macicy i przebiegu porodu przed wydalaniem płodu	187
4.4.2. Zaburzenia czynności skurczowej macicy i jej obkurczania się po wydaleniu płodu	188
4.5. Znieczulenie w czasie porodu – <i>Sławomir Sobieszczyk</i>	189
4.5.1. Ból porodowy	189
4.5.2. Analgezja i znieczulenie porodu pochwowego	190
4.5.3. Znieczulenie do cięcia cesarskiego	197
4.5.4. Powikłania znieczuleń do porodu	199
4.6. Operacje położnicze – <i>Wiesław Markwitz, Grzegorz H. Bręborowicz</i>	201
4.6.1. Ocena ryzyka porodu operacyjnego	201
4.6.2. Operacyjne ukończenie porodu drogą pochwową	202
4.6.3. Pomoc ręczna w położeniu miednicowym płodu	206
4.6.4. Cięcie cesarskie	208
4.6.5. Okołoporodowe wycięcie macicy	208
4.6.6. Nacięcie krocza	209

5. Połóg	– <i>Elżbieta Ronin-Walknowska</i>	211
5.1. Połogowe zmiany ogólnoustrojowe	211
5.1.1.	Zmiany hormonalne	211
5.1.2.	Układ krążenia, składniki krwi i układ krzepnięcia krwi.	212
5.1.3.	Układ moczowy i równowaga wodno-elektrolitowa	212
5.1.4.	Masa ciała.	213
5.1.5.	Układ pokarmowy.	213
5.2. Laktacja	213
5.3. Zmiany połogowe w macicy	214
5.4. Postępowanie w połogu	215
5.5. Powikłania połogowe	216
5.5.1.	Zakażenie połogowe	216
5.5.2.	Choroba zakrzepowa.	218
5.5.3.	Zaburzenia laktacji	219
5.5.4.	Późne krwawienia poporodowe	219
6. Diagnostyka rozwoju i stanu płodu	221
6.1. Badanie równowagi kwasowo-zasadowej	– <i>Beata Kubiaczyk-Paluch</i>	221
6.2. Ocena aktywności ruchowej płodu	– <i>Grzegorz H. Bręborowicz</i>	223
6.2.1.	Ocena ruchów przez ciężarną	224
6.2.2.	Obiektywna ocena aktywności płodu – profil biofizyczny	224
6.3. Badanie płynu owodniowego	– <i>Grzegorz H. Bręborowicz</i>	226
6.3.1.	Pierwsza połowa ciąży	226
6.3.2.	Druga połowa ciąży.	227
6.4. Ocena czynności serca płodu w czasie ciąży i porodu	– <i>Jerzy Sikora</i>	227
6.4.1.	Osluchiwanie.	229
6.4.2.	Kardiotokografia	230
6.4.3.	Elektrokardiografia płodowa	243
6.5. Badanie ultrasonograficzne w położnictwie	– <i>Mariusz Dubiel,</i> <i>Grzegorz H. Bręborowicz</i>	246
6.5.1.	Badanie ultrasonograficzne w I trymestrze ciąży	246

6.5.2.	Badanie ultrasonograficzne w II i III trymestrze ciąży . . .	247
6.5.3.	Biometria płodu	248
6.5.4.	Sonoanatomia płodu	249
6.5.5.	Ultrasonografia płodu	255
6.6.	Badanie dopplerowskie w położnictwie – Mariusz Dubiel	255
6.6.1.	Krążenie płodowo-łożyskowe	256
6.6.2.	Badanie przepływu krwi w naczyniach mózgowych płodu	258
6.6.3.	Zastosowanie techniki angiografii dopplerowskiej w położnictwie.	258
6.7.	Biochemiczna ocena rozwoju ciąży – Joanna Kempiak, Katarzyna Cypryk	259
6.7.1.	Hormony białkowe łożyska	259
6.7.2.	Hormony steroidowe łożyska	261
6.7.3.	Enzymy i inne substancje.	261
6.7.4.	Metabolizm w ciąży.	263
7.	Noworodek – Marta Szymankiewicz	265
7.1.	Adaptacja noworodka do życia zewnątrzmacicznego	265
7.2.	Podstawy patologii noworodka	266
7.2.1.	Złamanie obojczyka.	266
7.2.2.	Zespół aspiracji smółki	267
7.2.3.	Zapalenie płuc	268
7.2.4.	Zespół zaburzeń oddychania	270
7.2.5.	Dysplazja oskrzelowo-płucna	271
7.2.6.	Żółtaczkę	272
7.2.7.	Przetrwwały przewód tętniczy.	274
7.2.8.	Martwicze zapalenie jelit	275
7.2.9.	Krwawienia śródczaszkowe	276

Ginekologia

8.	Rozwój, budowa i fizjologia żeńskich narządów płciowych	281
8.1.	Rozwój żeńskich narządów płciowych – Helena Kędzia.	281
8.2.	Anatomia miednicy mniejszej – wybrane zagadnienia – Andrzej K. Bręborowicz, Witold Woźniak	282

8.2.1.	Miednica	282
8.2.2.	Srom	282
8.2.3.	Pochwa	283
8.2.4.	Macica	284
8.2.5.	Jajowód	285
8.2.6.	Jajnik	286
8.2.7.	Unaczynienie macicy, jajnika i jajowodów	286
8.2.8.	Unerwienie macicy, jajnika i jajowodów	287
8.2.9.	Krocze	287

9. Cykl miesięczkowy – Leszek Pawelczyk,

Beata Banaszewska 291

9.1. Układ podwzgórzowo-przysadkowy 292

9.1.1. Podwzgórze 292

9.1.2. Przysadka mózgową 293

9.2. Hormony steroidowe jajnika 294

9.2.1. Estrogeny 294

9.2.2. Gestageny 295

9.2.3. Androgeny 296

9.3. Cykl jajnikowy 297

9.3.1. Faza folikularna 297

9.3.2. Owulacja 298

9.3.3. Faza lutealna 298

9.4. Cykl endometrialny 299

9.4.1. Faza miesięczkowa 299

9.4.2. Faza proliferacyjna 300

9.4.3. Faza owulacyjna 300

9.4.4. Faza sekrecyjna 300

9.5. Cykl szyjkowy 301

10. Wady wrodzone żeńskich narządów płciowych

– Zbigniew Friebe 303

10.1. Rozwój narządów płciowych 303

10.2. Wady macicy 304

10.3. Wady pochwy 307

10.3.1. Wrodzony brak pochwy 308

10.3.2. Zarośnięcie błony dziewiczej 310

10.3.3.	Poprzeczne przegrody pochwy	311
10.3.4.	Podłużne przegrody pochwy	312
10.4.	Wady sromu	312
11. Zaburzenia statyki żeńskich narządów płciowych		
–	<i>Andrzej Skręt, Joanna Skręt-Magierto</i>	<i>315</i>
12. Zakażenia żeńskich narządów płciowych		
12.1.	Zapalenia – Romuald Dębski	321
12.1.1.	Zapalenie sromu	322
12.1.2.	Zapalenie pochwy	325
12.1.3.	Zapalenie szyjki macicy	327
12.1.4.	Zapalenia górnego odcinka narządów płciowych	328
12.1.5.	Zakażenia pooperacyjne	332
12.2.	Zakażenia przenoszone drogą płciową – Tomasz Niemiec	334
13. Urologia ginekologiczna – Norbert Stachowicz,		
	<i>Jan Kotarski</i>	<i>339</i>
13.1.	Zaburzenia statyki narządu płciowego	339
13.2.	Nietrzymanie moczu	340
14. Endokrynologia ginekologiczna		
–	<i>Błażej Męczekalski</i>	<i>347</i>
14.1.	Diagnostyka w endokrynologii ginekologicznej	347
14.1.1.	Wywiad	347
14.1.2.	Badanie przedmiotowe	347
14.1.3.	Ocena obwodowego działania hormonów jajnikowych ..	349
14.1.4.	Badania hormonalne	349
14.1.5.	Testy czynnościowe	350
14.1.6.	Badania obrazowe	352
14.2.	Układ podwzgórzowo-przysadkowy	352
14.2.1.	Podwzgórze	352
14.2.2.	Przysadka mózgową	358
14.3.	Zaburzenia cyklu miesięczkowego	364
14.3.1.	Terminologia	364

14.3.2.	Klasyfikacja zaburzeń miesiączkowania	365
14.3.3.	Zespół napięcia przedmiesiączkowego	365
14.3.4.	Bolesne miesiączkowanie	365
14.4.	Pierwotna niewydolność jajników	367
14.4.1.	Dysgenezyje gonad	367
14.4.2.	Przedwczesne wygasanie czynności jajników	369
14.5.	Zaburzenia różnicowania płci	370
14.6.	Zespoły hiperandrogenizacji u kobiet	371
14.6.1.	Zespół policystycznych jajników	372
14.6.2.	<i>Hyperthecosis</i>	373
14.6.3.	Guzy wirylizujące jajnika	373
14.6.4.	Wrodzony przerost nadnerczy	374
14.7.	Menopauza	375
14.7.1.	Zmiany metaboliczne u kobiet po menopauzie związane z hipostrogenizmem	376
14.7.2.	Hormonalna terapia zastępcza	376
15.	Niepłodność – Tomasz Żak	379
15.1.	Diagnostyka niepłodności	380
15.2.	Techniki wspomaganego rozrodu	381
15.2.1.	Inseminacja	382
15.2.2.	Zapłodnienie <i>in vitro</i>	382
15.2.3.	Wewnątrzcytoplazmatyczne wprowadzenie plemnika	383
15.2.4.	Przedimplantacyjna diagnostyka genetyczna	384
16.	Ginekologia dziecięca i dziewczęca	387
– Izabella Rzepka-Górska		387
16.1.	Dojrzewanie płciowe	387
16.2.	Zaburzenia rozwoju płciowego	389
16.2.1.	Przedwczesne pokwitanie	389
16.2.2.	Opóźnione pokwitanie lub brak pokwitania	390
16.3.	Choroby jajnika	394
16.3.1.	Torbiele czynnościowe	394
16.3.2.	Pierwotne nowotwory nabłonkowe	394
16.3.3.	Nowotwory specyficzne dla gonad	394

16.3.4.	Nowotwory germinalne	395
16.3.5.	Nowotwory przerzutowe	395
16.4.	Endometrioza u młodocianych	396
16.5.	Zmiany w sutkach	396
16.5.1.	Fizjologiczne obrzmienie sutków u noworodków	396
16.5.2.	Nieprawidłowości i zaburzenia rozwoju sutków w okresie pokwitania	397
16.5.3.	Guzy nowotworowe	397
16.6.	Czynniki ryzyka w karcynogenezie raka szyjki macicy	398
16.6.1.	Współżycie płciowe dziewcząt	398
16.6.2.	Zakażenia wirusami brodawczaka ludzkiego i ich wykrywanie	398
16.7.	Zapalenie narządów płciowych	399
16.7.1.	Zapalenia sromu i pochwy	399
16.7.2.	Zakażenia układu moczowego w powiązaniu ze stanami zapalnymi pochwy	399
16.7.3.	Zapalenie przydatków w okresie pokwitania	399

17. Onkologia ginekologiczna – *Ewa Nowak-Markwitz,* *Witold Kędzia, Marek Spaczyński.*

		401
17.1.	Podział nowotworów narządów płciowych	401
17.2.	Rak szyjki macicy	404
17.3.	Nowotwory trzonu macicy	406
17.3.1.	Rak błony śluzowej trzonu macicy	406
17.3.2.	Nowotwory mezenchymalne trzonu macicy – mięsaki ..	408
17.4.	Nowotwory sromu	408
17.4.1.	Rak sromu	408
17.4.2.	Czerniak sromu	409
17.5.	Nowotwory pochwy	409
17.5.1.	Rak pochwy	409
17.5.2.	Mięsaki pochwy	409
17.6.	Nowotwory trofoblastu	410
17.6.1.	Rozrosty trofoblastu	410
17.6.2.	Rak kosmówki	410
17.7.	Nowotwory jajnika	411

18. Nowotwory sutka – <i>Bogusław Dębniak</i>	417
18.1. Nowotwory niezłośliwe	417
18.2. Nowotwory złośliwe	418
18.3. Diagnostyka zmian gruczołów piersiowych	418
18.4. Leczenie	419
18.4.1. Nowotwory niezłośliwe	419
18.4.2. Nowotwory złośliwe	420
18.5. Rokowanie	421
19. Endometrioza – <i>Grzegorz H. Bręborowicz</i>	421
20. Osteoporoza – <i>Tomasz Opala, Dorota Rabięga-Gmyrek</i>	423
21. Operacyjne leczenie w ginekologii	
– <i>Zbigniew Friebe</i>	429
21.1. Przygotowanie pacjentki do operacji ginekologicznej, ocena ryzyka operacyjnego, wybór metody leczenia oraz sposobu znieczulenia do operacji	430
21.1.1. Postępowanie przedoperacyjne – przygotowanie pacjentki do leczenia operacyjnego na oddziale ginekologicznym . . .	431
21.1.2. Zgoda pacjentki na proponowane leczenie operacyjne w obrębie narządów płciowych	433
21.2. Metody operacyjne	434
21.2.1. Rodzaj dostępu operacyjnego	434
21.2.2. Otwarcie i zamknięcie powłok brzucha	434
21.3. Najczęściej wykonywane operacje w ginekologii	438
21.3.1. Łżeczkowanie ścian kanału szyjki macicy i jamy macicy	438
21.3.2. Operacja opróżnienia jamy macicy przez odsysanie	439
21.3.3. Operacyjne leczenie zmian na tarczy części pochwowej szyjki macicy	439
21.3.4. Wycięcie macicy z dostępu pochwowego	440
21.3.5. Wycięcie macicy z dostępu brzuszego	442
21.3.6. Rozszerzone wycięcie macicy (histerektomia radykalna)	444
21.3.7. Laparoskopowa limfadenektomia	448

21.3.8.	Zachowujące płodność chirurgiczne metody leczenia raka szyjki macicy	448
21.3.9.	Rozszerzone pochwowe wycięcie macicy w asyście laparoskopowej	449
21.3.10.	Specjalne procedury operacyjne w onkologii ginekologicznej	450
21.3.11.	Operacje w celu określenia stopnia zaawansowania raka	450
21.3.12.	Operacje cytoredukcyjne	451
21.3.13.	Operacje wykonywane na przydatkach	452
21.3.14.	Operacje wykonywane na sromie	453

22. Regulacja urodzeń – *Leszek Pawelczyk, Beata Banaszewska* 457

22.1.	Metody naturalne	457
22.2.	Antykoncepcja hormonalna	458
22.3.	Kształtka wewnątrzmaciczna	460
22.4.	Metody mechaniczne	460
22.5.	Środki plemnikobójcze	461
22.6.	Sterylicacja chirurgiczna	461

23. Diagnostyka ginekologiczna 463

23.1.	Badanie ginekologiczne – <i>Eugeniusz Gryś</i>	463
23.1.1.	Badanie podmiotowe	464
23.1.2.	Badanie przedmiotowe ogólne	465
23.1.3.	Badanie gruczołów sutkowych	465
23.1.4.	Badanie ginekologiczne	465
23.1.5.	Badanie zestawione przez pochwę i odbytnicę	467
23.1.6.	Badanie ultrasonograficzne	467
23.2.	Badanie histopatologiczne – <i>Helena Kędzia</i>	467
23.3.	Diagnostyka cytologiczna – <i>Eugeniusz Gryś</i>	468
23.3.1.	Nabłonek szyjki macicy i pochwy	468
23.3.2.	Zasady pobierania rozmazu cytologicznego szyjki macicy	468
23.3.3.	Ocena preparatów cytologicznych i algorytmy postępowania	469
23.3.4.	Diagnostyka cytohormonalna	471

23.4. Badanie andrologiczne – Tomasz Żak	471
23.4.1. Analiza seminologiczna	473
23.4.2. Testy czynnościowe plemników	473
23.5. Kolposkopia – Antoni Basta, Andrzej Szczudrawa	473
23.5.1. Budowa kolposkopu	474
23.5.2. Badanie kolposkopowe	474
23.5.3. Testy w diagnostyce kolposkopowej	476
23.5.4. Klasyfikacja obrazów kolposkopowych	477
 Pytania kontrolne	 479
 Odpowiedzi	 501
 Skorowidz	 503